

POLITICKÉ VEDY / POLITICAL SCIENCES

Časopis pre politológiu, najnovšie dejiny, medzinárodné vzťahy, bezpečnostné štúdiá / Journal for Political Sciences, Modern History, International Relations, security studies

URL of the journal / URL časopisu: <https://www.politickevedy.fpvmv.umb.sk>

Author(s) / Autor(i): Henrieta Kunová
Article / Článok: „GLOBSEC 2023 Bratislava Forum“ – predchádzanie globálnej nestability
Publisher / Vydavateľ: Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov – UMB Banská Bystrica / Faculty of Political Sciences and International Relations – UMB Banská Bystrica
DOI: <https://doi.org/10.24040/politickevedy.2023.26.3.203-206>

Recommended form for quotation of the article / Odporúčaná forma citácie článku:

KUNOVÁ, H. 2023. „GLOBSEC 2023 Bratislava Forum“ – predchádzanie globálnej nestability. In *Politické Vedy*. Vol. 26, no. 3, pp. 203-206. ISSN 1335 – 2741. Available at: <https://doi.org/10.24040/politickevedy.2023.26.3.203-206>

By submitting their contribution the author(s) agreed with the publication of the article on the online page of the journal. The publisher was given the author's / authors' permission to publish and distribute the contribution both in printed and online form. Regarding the interest to publish the article or its part in online or printed form, please contact the editorial board of the journal: politicke.vedy@umb.sk.

Poskytnutím svojho príspevku autor(i) súhlasil(i) so zverejnením článku na internetovej stránke časopisu *Politické vedy*. Vydavateľ získal súhlas autora / autorov s publikovaním a distribúciou príspevku v tlačenej i online verzii. V prípade záujmu publikovať článok alebo jeho časť v online i tlačenej podobe, kontaktujte redakčnú radu časopisu: politicke.vedy@umb.sk.

Journal *Politické vedy* is provided under the conditions of Creative Commons Attribution 4.0 International CC BY 4.0. / Časopis *Politické vedy* je publikovaný na základe podmienok Creative Commons Attribution 4.0 International CC BY 4.0.

„GLOBSEC 2023 BRATISLAVA FORUM“ – PREDCHÁDZANIE GLOBÁLNEJ NESTABILITE

“GLOBSEC 2023 BRATISLAVA FORUM“ – OVERCOMING GLOBAL FRAGILITY

Henrieta Kunová*

GLOBSEC Bratislava Fórum sa v roku 2023 uskutočnilo už po osemnásty krát. Na nábreží Dunaja sa za tri dni konferencie, od 29. do 31. mája vystriedalo viac ako 1500 hostí zo 70 krajín. Témou konferencie bolo predchádzanie globálnej nestabilite (z anglického Overcoming Global Fragility). Konferenciu už tradične otvárala prezidentka Slovenskej republiky **Zuzana Čaputová**, ktorá vo svojom prejave povzbudila doterajšie snahy o riešenie globálnych kríz, jednotu a solidaritu medzinárodného spoločenstva v oblasti adresnej pomoci Ukrajine, ktorá však podľa prezidentky musí byť posilnená dlhodobým odhodlaním a vierou vo víťazstvo demokratických hodnôt v Európe.

Diskusie na fóre boli sústredené pod tri hlavné odkazy: pretrvávajúca podpora Ukrajine, odolnosť Európy v kontexte vojny a zmiernovanie dôsledkov konfliktu na globálnej úrovni. Tieto tri témy poukazujú na potrebu riešenia dopadu konfliktu na všetkých úrovniach – regionálnej, európskej či globálnej.

Dôležitým momentom boli diskusie, ktoré sa venovali otázkam povojnovej rekonštrukcie Ukrajiny, či už z hľadiska infraštruktúry, perzekúcie zločinov páchaných ruským režimom, alebo budúcnosti Ukrajiny v euroatlantických štruktúrach. Konferencia sa konala v dôležitom období pred júlovým stretnutím prezidentov a predsedov vlád členských krajín Severoatlantickej aliancie (NATO) spolu s partnerskými krajinami a predstaviteľmi Európskej únie vo Vilniuse. Práve Bratislavské fórum sa tak stalo platformou pre diskusiu o želaných výstupoch tohtoročného Summitu NATO.

Práve kvôli širokospektrálnemu dosahu vojny na rôzne sféry života sa

* Mgr. Henrieta Kunová pôsobí ako riaditeľka oddelenia komunikácie a marketingu, GLOBSEC, o. z., Kuzmányho 3, 97401 Banská Bystrica, Slovenská republika, e-mail: henrieta.kunova@globsec.org.

DOI: <https://doi.org/10.24040/politickevedy.2023.26.3.203-206>

niekoľko diskusií na Fóre venovalo témam systematického zmiernovania dopadov konfliktu na napr. energetický, hospodársky a finančný sektor, či diverzifikáciu energetických zdrojov. Panelové diskusie sa zaoberali najakútnejšími potrebami v oblasti geopolitickej spolupráce a bezpečnostných otázok so zreteľom na vytváranie základov pre odolnejší a udržateľnejší svet. Kľúčovým pre Fórum ako platformu na diskusiu je aj spolupráca a dialóg verejného sektora so súkromným. Práve spomínaný dialóg môže predstavovať najefektívnejšiu cestu, akou sa vzájomne prepojené otázky v oblastiach energetiky, infraštruktúry, inovácií a zdravia podarí riešiť.

Bratislavské fórum prinieslo počas troch dní 40 panelových diskusií a 30 bilaterálnych a multilaterálnych rokovaní so 150 rečníkmi. Osemnásty ročník priviedol na pódium francúzskeho prezidenta **Emmanuela Macrona**, predsedníčku Európskej komisie **Ursulu von der Leyenovú** a predsedníčku Európskeho parlamentu **Robertu Metsolu**. Zúčastnilo sa ho 11 prezidentov a predsedov vlád krajín Európy, mnoho ministrov a iných významných predstaviteľov medzinárodných organizácií, think-tankov, médií, a súkromného sektora aj zo zámoria.

Význam Fóra sa náležite potvrdil pri bilaterálnych rokovaníach, ktorých sa zúčastnil premiér Kosova **Albin Kurti** s vysokým predstaviteľom Európskej komisie pre vonkajšiu činnosť **Josepom Borrelom** a osobitným zástupcom EÚ pre dialóg medzi Prištinou a Belehradom, **Miroslavom Lajčákom**. Na severe Kosova, ktoré obýva srbská komunita, totiž vypukli pár dní pred začiatkom Fóra násilné nepokoje. Tým predchádzali demonštrácie Srbov po aprílových miestnych voľbách, ktoré bojkotovali kvôli nespĺneným požiadavkám na získanie väčšej autonómie a zvolení boli starostovia albánskej menšiny. Bratislavské fórum bolo platformou pre rozhovor s kosovským premiérom **Albinom Kurtim**. Počas panelovej diskusie sa vyjadril, že Srbi žijúci na severe Kosova bojkotovali voľby starostov, čím spôsobili nízku volebnú účasť (približne 3 %). Dôsledkom toho podľa premiéra Kurtiho zvolení starostovia nemajú dostatočnú politickú legitimitu. Kosovský premiér zdôrazňoval, že zákonnosť a ústavnosť musí byť na mieste. Medzinárodná komunita podľa neho uznala proces a výsledky volieb. **Albin Kurti** pripomenul, že je ochotný otvoriť dialóg so Srbskom v Bruseli na pôde EÚ, no prízvukoval dôležitosť existencie politického pluralizmu, diverzity a demokratických hodnôt. Podľa neho je prirodzené medzi sebou nesúhlasiť, no dôležité je pretrvanie týchto hodnôt.

V nadväznosti na situáciu na západnom Balkáne bol prejav predsedníčky Európskej komisie **Ursuly von der Leyen** jedným z najsilnejších momentov

konferencie. **Ursula von der Leyenová** predstavila na Bratislavskom fóre novú iniciatívu zameranú na posilnenie vzťahov medzi Európskou úniou a západným Balkánom. Zdôraznila potrebu aktívneho prístupu a uviedla, že nestačí len deklarovať otvorené dvere; EÚ musí prevziať zodpovednosť a aktívne sa priblížiť partnerom na západnom Balkáne. Iniciatíva nazvaná Nový plán rastu pre západný Balkán zahŕňa opatrenia, ako je integrácia regiónu do jednotného trhu EÚ, podpora regionálnej hospodárskej integrácie, urýchlenie zásadných reforiem a posilnenie predvstupových fondov. Predsedníčka **von der Leyenová** vyzdvihla transformačný potenciál spolupráce na jednotnom trhu a predstavila západný Balkán ako súčasť jednotného digitálneho trhu EÚ. Zdôraznila však, že na to, aby región mohol plne využiť túto iniciatívu, je nevyhnutné uskutočniť zásadné reformy v oblastiach ako je súdnictvo, verejné obstarávanie a protikorupčné opatrenia. Vo svojom prejave taktiež prisľúbila zvýšenie predvstupového financovania, a zdôraznila naliehavú potrebu investícií na zlepšenie života a uľahčenie cesty západného Balkánu do Európskej únie.

Francúzsky prezident **Emmanuel Macron** vo svojom hlavnom prejave zdôraznil potrebu silných a hmatateľných bezpečnostných záruk a vyzval na vyvážený prístup medzi bezpečnostnými zárukami poskytnutými Izraelu a perspektívou plného členstva Ukrajiny v NATO. **Macron** uznal, že v tejto otázke neexistuje jednomyselný konsenzus, no napriek tomu zdôraznil nevyhnutnosť stanovenia pevných bezpečnostných záväzkov. Prezident v prejave prízvukoval potrebu zjednotenej Európy, ktorá bude naďalej podporovať Ukrajinu v boji proti ruskej agresii a trval na tom, že akákoľvek mierová dohoda musí byť v súlade s medzinárodným právom tak, aby bol zabezpečený trvalý mier. Vyzval Európu, aby posilnila svoje obranné a technologické kapacity a povzbudil väčšiu sebestačnosť Európy a menšiu závislosť od vonkajších aktérov. Vo svojom prejave spomínal aj informačný priestor ako ďalšie bojisko, v ktorom sa Rusko snaží podkopať európsku jednotu, a vyzval na asertívnejší európsky postoj v boji proti dezinformáciám najmä v kontexte zraniteľnosti demokracií.

Ruská invázia na Ukrajinu predstavuje zásadný zlom v európskej bezpečnostnej architektúre. Európska únia reagovala na ruskú agresiu rozsiahlym balíkom sankcií a vojenskou podporou pre Ukrajinu. Sankcie EÚ síce sú zamerané na oslabenie ruskej ekonomiky a na zabránenie ďalšieho rozširovania ruskej agresie, ale aj politickí lídri sa počas Bratislavského fóra zhodli, že asertívnejší a jednotný prístup voči agresii je viac než nevyhnutný pre eliminovanie týchto hrozieb. Okrem priamej vojenskej hrozby stavia Rusko celú Európu aj pred spúšť hybridných hrozieb, akými sú dezinformácie, kybernetické

útoky a všeobecné ohrozenie základov demokracie. Tieto hrozby predstavujú obzvlášť veľké nebezpečenstvo, akému musia transatlantickí partneri čeliť. V kontexte ruskej agresie na Ukrajine je zasa potrebné urýchlene riešiť bezpečnostné záruky pre Ukrajinu.

Jedným z výstupov fóra bolo aj podpísanie Memoranda o porozumení medzi Vládou Slovenskej republiky a Kabinetom ministrov Ukrajiny o prehĺbení partnerstva, podpory rozvoja, rozšírenia a posilnenia spolupráce, a výmeny skúseností s cieľom podpory ďalšej integrácie Ukrajiny do Európskeho spoločenstva. Strany sa zaviazali rozvíjať spoluprácu v niekoľkých programoch EÚ v oblastiach ako digitalizácia, colníctvo, jednotný trh, vesmírny program, zdravotníctvo, spravodlivosť, či ERASMUS+. Kľúčovou súčasťou dohody je zriadenie spoločnej pracovnej skupiny na prípravu a realizáciu projektov a napĺňanie záväzkov Memoranda.